

Sygn. akt VIRCa 294/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Szwedowska

Sędziowie: SO Jolanta Biernat-Kalinowska (spr.)

SR del do SO Arkadiusz Rokicki

protokolant: st. sekr. sąd. Izabela Nalikowska

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2015 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniej A. L.** reprezentowanej przez matkę **D. L. (1)** i **P. L.**

przeciwko **Z. L.**

o alimenty

na skutek apelacji małoletniej powódki i powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 25 września 2015 roku

sygn. akt III RC 89/15

1/ apelację oddala,

2/ odstępuje od obciążenia powodów kosztami procesu .

Sygn. akt VI RCa 294/15

UZASADNIENIE

Przedstawiciel ustawowy małoletniej A. L. i małoletniego wówczas P. L. – D. L. (1) – wystąpiła z pozwem o zasądzenie na rzecz małoletnich od ich babki ojczystej Z. L. alimentów w kwocie po 250 zł miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich.

W uzasadnieniu pozwu matka małoletnich podała, że pozwana jest ich babcią ojczystą. Małżeństwo rodziców powodów zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sadu Okręgowego w Olsztynie z dnia 15 września 2005 r. w sprawie VI RC 2913/14, zaś wyrokiem z dnia 23 września 2004r. w sprawie III RC 568/04 zasądzone na rzecz każdego z powodów od ich ojca – D. L. (2) – alimenty w kwotach po 250 zł miesięcznie. Aktualnie koszt utrzymania dzieci spoczywają wyłącznie na ich matce. Ojciec nie łoży na ich utrzymanie. Również wszczęta w stosunku do niego egzekucja alimentów jest całkowicie bezskuteczna. W związku ze złą sytuacją materialną zmuszona była wyjechać z dziećmi do W.. Małoletnia A. uczęszcza obecnie do(...)class H. (...), zaś P. L. do(...) class C.. Na ich koszty utrzymania

składają się wydatki związane z zakupem żywności, odzieży, środków higienicznych, czy też związane z edukacją. Powodowie mieszkają z matką w wynajętym mieszkaniu w L.. Opłata tytułem najmu wynosi 1100 funtów miesięcznie.

Z. L. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Uzasadniając swoje stanowisko podała, że przebywa na rencie chorobowej, która wynosi 1360 zł. W związku ze złym stanem zdrowia co miesiąc przeznaczona kwotę 469,72 zł na zakup lekarstw. W swoich wydatkach wyszczególniła opłaty za gaz (60 zł), światło (400 zł), czynsz (80 – 100 zł), spłatę kredytu (600 zł). Wskazała, że korzysta z pomocy materialnej rodziny. Z jej informacji wynika, że P. L. pracuje zarobkowo za granicą. Również matka powodów posiada stałe źródło dochodu.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 25 września 2015 r. oddalił powództwo w całości; odstąpił od obciążania powodów kosztami sądowymi.

Sąd ten ustalił, że P. L. urodzony (...) i małoletnia A. L. urodzona (...) są dziećmi D. L. (1) i D. L. (2).

Rodzice powodów byli małżeństwem, w czasie trwania którego D. L. (1) wytoczyła w imieniu małoletnich dzieci powództwo alimentacyjne przeciwko ich ojcu. Wyrokiem z dnia 23 września 2004 r. w sprawie o sygn. III RC 568/04 Sąd Rejonowy w Olsztynie zasądził od D. L. (2) na rzecz każdego z dzieci alimenty w kwocie po 250 zł miesięcznie.

Następnie matka powodów wytoczyła powództwo rozwodowe. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 15 września 2005 r. w sprawie o sygn. VI RC 2913/04 małżeństwo D. i D. L. (2) zostało rozwiązane przez rozwód. Sąd Okręgowy pozostawił jednocześnie alimenty należne powodom od ich ojca w kwotach ustalonych uprzednio przez Sąd Rejonowy.

D. L. (2) nie przekazywał dobrowolnie należności alimentacyjnych, wobec czego matka powodów wystąpiła do komornika sądowego z wnioskiem egzekucyjnym. Prowadzona egzekucja nie była jednak skuteczna. W 2008 r. D. L. (1) wyjechała wraz z dziećmi do W.. Obecnie przebywają oni w L.. Mieszkają w wynajmowanym mieszkaniu, za które opłata wynosi 1100 funtów miesięcznie.

P. L. ma (...) lat, zaś A. L. ma lat (...). Powodowie uczęszczają do szkół. Nauka jest nieodpłatna. Małoletnia A. usiłowała popełnić samobójstwo, wobec czego pozostaje pod opieką psychologa.

D. L. (1) pracuje jako sprzątaczką. Osiąga dochód w wysokości 1300 funtów miesięcznie. Poprzednio jej dochód wynosił 1800 zł miesięcznie, jednak z uwagi na stan kondycji psychicznej córki D. L. (1) ograniczyła ilość godzin pracy. Nie posiada żadnego innego źródła dochodu, nie korzysta też z pomocy finansowej rodziny.

Ojciec powodów nie utrzymuje z nimi kontaktu i nadal nie łoży na ich utrzymanie. Pracuje dorywczo na budowach. Z nowego związku ma troje dzieci.

Pozwana Z. L. ma (...) lata. Jej dochód stanowi renta w wysokości 850 – 900 zł miesięcznie, ponieważ świadczenie to jest objęte zajęciem komorniczym. Ponadto pozwana spłaca zadłużenie po zmarłym synu i mężu. Pozwana cierpi na szereg schorzeń, m.in. na astmę oskrzelową, nadciśnienie tętnicze, niedoczynność tarczycy, oponiaka mózgu, padaczkę, przewlekłe zapalenie błony śluzowej żołądka oraz chorobę zwyrodnieniową stawów. Dodatkowo leczy się na depresję. Opłaty mieszkaniowe pozwanej wynoszą około 1000 zł miesięcznie. Pozwana nie reguluje tej kwoty w całości. Z należnościami za wywóz śmieci zalega od pół roku. Koszty leczenia pozwanej wynoszą średnio 400 - 500 zł miesięcznie. Aktualnie Z. L. pozostaje w konkubinacie, jednak samodzielnie ponosi koszty swojego utrzymania.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wprawdzie biologiczny ojciec powodów zobowiązany orzeczeniem sądowym do alimentacji na ich rzecz nie wywiązuje się z ciężącego na nim zobowiązania, jednak powyższe okoliczności nie świadczą o zupełnej niemożności sprostania przez D. L. (2) spoczywającemu na nim obowiązki alimentacyjnemu. Obowiązek alimentacyjny dalszych krewnych

wchodzi w grę dopiero wówczas, gdy zobowiązany do świadczenia rodzic nie jest w stanie się z niego wywiązać, pomimo wykorzystania swoich wszystkich możliwości zarobkowych i przy dołożeniu odpowiedniej staranności. Takiej okoliczności nie można jednak stwierdzić w przypadku ojca powodów. D. L. (2) nie utrzymuje bowiem żadnego kontaktu z dziećmi. Przyczyną tego stanu nie był bynajmniej ich wyjazd za granicę. Jeszcze bowiem w czasie pobytu powodów w Polsce nie miały miejsca żadne ich spotkania z ojcem. Nie sposób zatem uznać, aby ojciec powodów wykazywał choćby minimalną troskę o zapewnienie im godziwego bytu.

O całkowitej niemożności łożenia przez D. L. (2) na P. i A. L. nie świadczy również fakt posiadania przez niego dzieci z kolejnego związku.

Zarówno z twierdzeń matki powodów jak i pozwanej wynika również, że D. L. (2) obecnie pracuje, a co za tym idzie osiąga dochód własny, z którego możliwe jest choćby częściowe zaspokojenie potrzeb bytowych jego dzieci nie tylko z aktualnego związku, ale również powodów.

W przypadku obowiązku alimentacyjnego osób zobowiązanych w dalszej kolejności zakres takiego świadczenia zależy nie tylko od potrzeb osób do niego uprawnionych, ale w równym stopniu także od możliwości finansowych osoby uprawnionej. Obowiązek alimentacyjny osób zobowiązanych w dalszej kolejności na charakter subsydiarny i nie polega na prostym przeniesieniu obowiązku osób zobowiązanych w bliższej kolejności.

Wskazać w tym miejscu należy, że aktualna kondycja materialna Z. L. jak i brak dodatkowych możliwości zarobkowych w związku z jej stanem zdrowia i wiekiem, wykluczają możliwość łożenia przez nią dochodzonych pozwem alimentów. Pozwana ma bowiem (...)lata. Jej jedyny dochód stanowi kwota 850 – 900 zł miesięcznie z tytułu renty.

Również analiza sytuacji materialnej powodów nie daje podstaw do przyjęcia zasadności przedmiotowego powództwa. W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że D. L. (1) wyjechała do W. wyłącznie w celach zarobkowych.

Zasady doświadczenia życiowego nakazują domniemywać, że taki wyjazd z założenia ma na celu poprawę sytuacji materialnej osoby, która się na niego decyduje. W przypadku nierentowności pobytu za granicą częstą praktyką są powroty do kraju, czego jednak matka powodów nie rozważa. Wskazania wymaga również fakt, że zarówno pełnoletni już powód, jak i jego (...)siostra, mają już możliwość samodzielnego zarabkowania.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie. Zaskarżyli wyrok w całości. Orzeczeniu zarzucili niedostateczne zbadanie sytuacji życiowej i materialnej pozwanej w zakresie dochodów pozwanej i niedostateczne zbadanie sytuacji życiowej i materialnej pozwanej w zakresie wydatków pozwanej poprzez przyjęcie załączonych dowodów jako wydatki miesięczne.

W uzasadnieniu środka odwoławczego wskazali, że Sąd I instancji niedostatecznie zbadał sytuację życiową i materialną pozwanej w zakresie dochodów, ponieważ pozwana celowo ukrywa prawdziwe dochody. Ponadto Sąd niedostatecznie zbadał również wydatki pozwanej. Z analizy materiału dowodowego wynika, że paragony i faktury za leki przedłożone przez pozwaną dotyczą wydatków nie miesięcznych lecz robionych na zapas (2-3 miesiące).

Ponadto wskazali, że twierdzenia pozwanej, iż jest obciążona zajęciem komorniczym za długi zmarłego męża, nie mają potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym. Pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu w postaci wyroku sądu, czy też zajęcia komorniczego.

Dowody nie wykazują średnich miesięcznych wydatków gdyż pochodzą z różnych okresów (wybrane tylko te, gdzie wydatki są prawdopodobnie największe).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda i małoletniej powódki nie zasługiwały na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego wydane przez Sąd I instancji rozstrzygnięcie zapadło na podstawie prawidłowo poczynionych ustaleń natury faktycznej, jak też i prawnej.

Sąd Rejonowy dokonał szczegółowej i prawidłowej analizy zgromadzonego materiału dowodowego. Także wnioski wyciągnięte przez Sąd na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów, zdaniem Sądu Okręgowego, są logiczne, spójne i konsekwentne, dokonane w oparciu o zasady doświadczenia życiowego. Wnioski te są przekonująco uzasadnione.

Apelacja nie wskazuje na żadne okoliczności, które nie byłyby przedmiotem uwagi Sądu i nie zawiera też żadnej, merytorycznej argumentacji, która rozważania tego Sądu mogłaby skutecznie podważyć.

Wobec powyższego zarzuty powodów, jakoby Sąd Rejonowy oddalając powództwo w całości nie wziął pod uwagę rzeczywistej sytuacji materialnej pozwanej są nieuzasadnione. Apelacja sprowadza się w rezultacie do polemiki z prawidłowymi ustaleniami i wyciągniętymi z tych ustaleń wnioskami.

W toku postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy uzupełnił materiał dowodowy. Sąd dopuścił dowody z dokumentów: decyzji ZUS k. 107, zaświadczenia (...) k. 108 - 109, wezwania do zapłaty k. 110, dowodów wpłat k. 111, wyciągu z rachunku k. 112 – 115.

Złożone dokumenty Sąd podzielił w całej rozciągłości, bowiem pochodzą od uprawnionych organów i żaden z uczestników postępowania nie podważał ich prawdziwości.

Zgodnie z art. 132 k.r.o. obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

Małoletnia powódka oraz powód mają zasądzone alimenty od ojca. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika, aby matka powodów kontynuowała próby uzyskania alimentów zasądzonych od ojca na rzecz dzieci. Strona powodowa powinna podjąć kolejne próby realizacji obowiązku alimentacyjnego ojca dzieci. Powinna wykorzystać wszystkie środki prawne w tym celu.

Podkreślić należy, że sytuacja materialna pozwanej jest bardzo trudna. Jest ona osobą starszą i schorowaną. Jej jedynym dochodem jest renta, z której prowadzona jest egzekucja komornicza. Nie ma ona możliwości uzyskania dodatkowych dochodów. Jej sytuacja materialna i życiowa jest znacznie trudniejsza niż sytuacja powodów.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że apelacja strony powodowej nie zasługuje na uwzględnienie i na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił ją w całości.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania powodów kosztami procesu. Orzekając w tym zakresie Sąd wziął pod uwagę, że powódka jest jeszcze osobą małoletnią, powód natomiast pomimo uzyskania pełnoletności, uczy się i również nie ma własnych dochodów.